

Jose Lahtinen näkee, että rahoitusmarkkinaverosta voisi tulla uusi verotulojen lähde kasvavien julkisten menojen rahoittamiseen.

Jose Lahtinen
Ohjelmistoasiantuntija
Palkansaajien tutkimuslaitos
jose.lahtinen@labour.fi

Yksi kaikkien aikojen pahimmista finanssikriiseistä alkaa olla selätetty. Kriisin akuuteimman vaiheen jälkeen alkoi siihen johtaneiden syiden etsintä. Yhtenä syynä pidetään USA:n pankkien taaseiden ulkopuolisten erien kasvua. Tästä oli seurauksena se, että pankkien vakavaraisuuden ja riskien määrittäminen tuli vaikeammaksi.

Tämä mahdollisti sen, että rahoitusriskit aliarvioitiin. Valvonnan ja sääntelyn ulkopuolella olleiden rahoituslaitosten (ns. varjopankkien) räjähdysmäinen kasvu 2000-luvulla mahdollisti finanssikriisin kärjistyksen.

Finanssikriisin aikana USA:n liittovaltio ja monet muutkin maat ovat joutuneet pelastamaan usei-

Rahoitus- markkinoiden verottamisessa on vaihtoehtoja

Finanssikriisi herätti keskustelun keinoista rajoittaa rahoitusmarkkinoiden suuria heilahteluja. Artikkelisi esittelee erilaisia ehdotuksia niiden verottamiseksi.

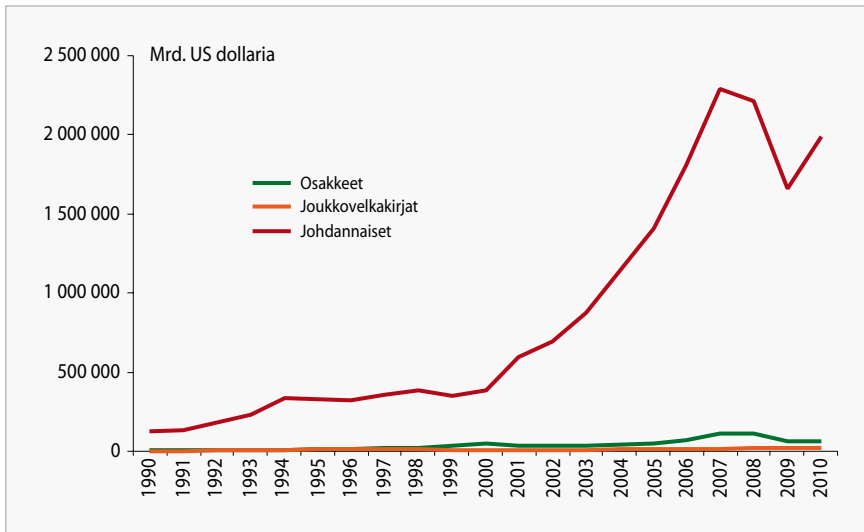
ta pankkeja. Niin sanottu riskien sosialisointi tarkoittaa sitä, että viime kädessä veronmaksajat kantavat konkurssiin ajautuvien pankkien kustannukset, kun taas sijoittajat saavat mahdolliset voitot. Tämä on aiheuttanut suurta tyytymättömyyttä rahoitusmarkkinoiden toimintaa kohtaan. Esimerkiksi New Yorkin Manhattanilta alkunsa saanut "Occupy Wall Street" -liike on levinnyt kulovalke-

an tavoin ympäri maailmaa. Se vastustaa suurten pankkien ja monikansallisten yritysten ylivaltaa ja korostaa Wall Streetin roolia talouden romahduksen aiheuttamisessa. Vaikka liike ei olekaan mielipiteiltään yhtenäinen, kuuluu sen vaatimuslistaan mm. rahoitussektorin uudistaminen, tulojen tasaukseen tähtäävä talouspolitiikka ja rahoitusmarkkinaveron käyttöönotto.

Rahoitusmarkkinoiden vapautuminen

Nykyisenkaltainen globaali rahoitusjärjestelmä on pitkäaikaisen kehityksen tulos. Viimeisten 60 vuoden aikana hyvin säännellyt rahoitusmarkkinat ovat muuttuneet varsin vapaiksi. Todellista pääomanliikkeiden vapautumisen aikaa oli 1980-luku, jolloin nopea teknologi-

Kuvio 1. Finanssitransaktiot maailmassa, miljardia USA:n dollaria.

Lähteet: BIS, WFE, OECD.

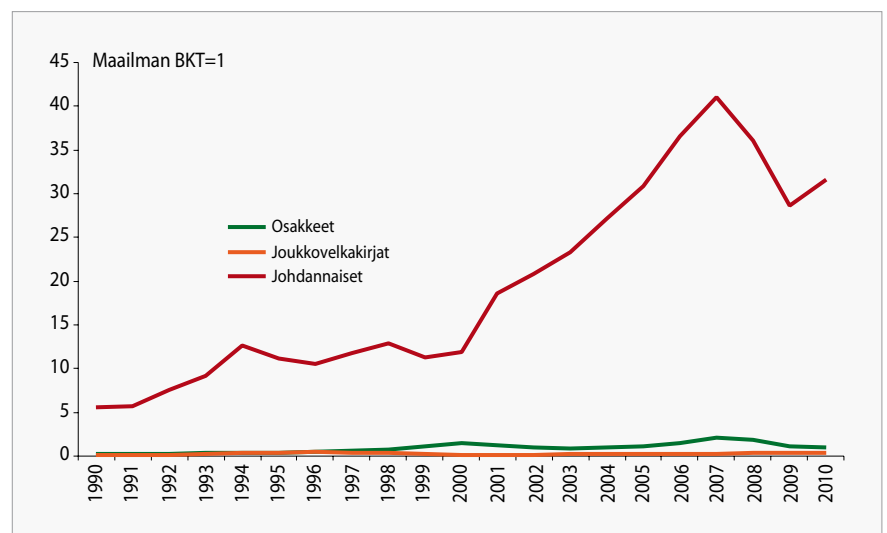
nen kehitys ja rahoitusnovaatiot mahdollistivat pääomaliikkeiden sääntelyn helpomman kiertämisen. Tällöin sääntelyä myös alettiin purkamaan.

Johdannaisten volyymin kasvu on ollut huimaa 2000-luvulla (kuvio1)¹. Siinä missä osakkeiden ja joukkovelkakirjojen volyymin kasvu on ollut maltillista, on johdannaisten transaktiovolyymi kasvanut räjähdysmäisesti. Johdannaistransaktioiden huippu saavutettiin vuonna 2007 (2 286 501 miljardia dollaria), jonka jälkeen niiden volyymi alkoi laskea finanssikriisin seurauksena. Vuoden 2007 huipusta vuoden 2009 pohjaan verrattuna ne supistuivat noin 27 prosenttia. Vuonna 2010 johdannaistransaktioiden volyymi kasvoi jälleen.

¹ Kuviossa 1 ja 2 esitetään vain pörssiissä kaupattavien johdannaisten volyymi. Pörssin ulkopuoliset johdannaistransaktiot (over-the-counter, OTC) eivät ole mukana luvuissa, mutta niidenkin volyymin kasvu on ollut huomattava viimeisen parinkymmenen vuoden aikana. Ks. tarkemmin Schulmeister (2009). Johdannaisten – termiinien, futuurien ja optioiden sekä niiden erilaisten kehitelmien - avulla on mahdollista rajoittaa niiden kohde-etuksien eli taustalla olevien sijoituskohteiden (osakkeiden, velkakirjojen tms.) hintojen vaihtelun sijoittajalle aiheuttamaa riskiä. Toisaalta ne tarjoavat myös runsaasti mahdollisuuksia keinotteluun.

Jos suhteutetaan maailmanlaajuiset finanssitransaktiot maailman bkt:hen, saadaan kuvio 2. Se on hyvin samankaltainen kuin kuvio 1. Siitä huomataan, että johdannaisten kauppa on selvästi irtautunut reaalityaloudesta. Lyhyessä ajassa johdannaistransaktioiden volyymi on kasvanut reilusta kymmenkertaisesta nelikymmenkertaiseksi suhteessa bkt:hen. Rahoitusmarkkinoiden selvästi ha-

Kuvio 2. Finanssitransaktiot maailmassa suhteessa maailman bkt:hen.

Lähde: BIS, WFE, OECD.

Kaupankäynti johdannaisilla on kasvanut räjähdysmäisesti ja irtautunut muun talouden kehityksestä.

vaittavan luonnottoman laajenemisen johdosta monet taloustutkijat ovatkin vaatineet niiden sääntelyn vahvistamista ja verottamista. Monet maat ovatkin ryhtyneet toimiin näiden markkinoiden suitsemiseksi.

Keinoja rahoitusmarkkinoiden vakauttamiseksi

Massiivisen finanssikriisin uusiutumisen estämiseksi mm. rahoituslaitoksia koskevaa lainsäädäntöä ollaan kiristämässä. Niin sanottu Basel III -säännöstö asettaa pankeille aiempaa tiukemmat vaatimukset oman pääoman määrästä, likviditee-

Sääntely ja verottaminen ovat vaihtoehtoisia keinoja rajoittaa rahoitusmarkkinoiden ylilyöntejä.

tistä ja riskinotosta. Basel III -säännösten tarkkailuvaihe alkoi viime vuonna, mutta ensimmäiset toimenpiteet toteutetaan vasta ensi vuonna. Säännösten täydellinen noudattaminen on tähtäimessä vasta vuodelle 2019. Lisäksi eri maissa viranomaiset ovat tehostaneet tai tehostamassa rahoituslaitosten valvontaa.

Lainsäädännön muuttaminen ja valvonnan tehostaminen ovat toimia, joilla rahoitussektoria voidaan yrittää suitsia. Toinen tapa on asettaa rahoituslaitoksille erilaisia veroja ja maksuja, joilla pyritään hillitsemään niiden negatiivisia ulkoisvaikutuksia reaali taloudelle. Negatiiviset ulkoisvaikutukset ilmestyvät usein varallisuusmarkkinoiden ylikuumenemisenä (eri sijoituskohteiden hintakuplina) ja finanssikriisinä. Toisaalta veroilla pystytään varautumaan kriisien kustannuksiin. Erilaisilla rahoitusmarkkinoille suunnatuilla veroilla kyetään potentiaalisesti keräämään suuriakin summia valtion kirstuun.

Verojen ja maksujen asettaminen rahoitussektorin toimijoille ei ole uusi idea. Varhaisimpia esimerkkejä on leimavero, jonka ensimmäisenä esitteli Hollanti vuonna 1624. Ensimmäisenä sen otti käyttöön vuonna 1694 Iso-Britannia, jossa se on vieläkin käytössä.

John Maynard Keynes (1936) esitti mestariteoksessaan idean rahoitustransaktioverosta, joka perittäisiin New Yorkin pörssissä käytävistä osakekaupoista. Keynes oli huolissaan keinottelijoiden

suhteellisen osuuden kasvusta ja dominoivasta asemasta rahoitusmarkkinoilla. Pienellä rahoitustransaktioverolla voitaisiin Keynesin mielestä estää osakehintojen liiallista lyhytaikaista heilahtelua.

Vuonna 1972 yhdysvaltalaisen Yalen yliopiston professori James Tobin² esitti Keynesin idean pohjalta ajatuksen valuutansiirtoverosta, joka nykyään tunnetaan ns. Tobin-verona. Myöhemmin Tobin (1978, 1984) julkaisi artikkelit, joissa hän oli huolissaan suurten pääomaliikkeiden negatiivisista vaikutuksista työllisyyteen, tuotantoon ja inflaation. Tobinin mukaan valuuttamarkkinoiden rattaisiin olisi "heitettävä hiekkaa", joka hidastaisi markkinoiden ylikerroksia. Tämä hiekka olisi valuutansiirtovero.

Erilaisia rahoitusmarkkinaveroja

Viime aikoina on jälleen herännyt keskustelua rahoitusmarkkinoiden verottamisesta. Esillä on ollut kolme erilaista vaihtoehtoa: finanssitransaktiovero, finanssiaktiiviteettivero ja pankkivero.

Finanssitransaktioverolla (financial transaction tax, FTT) tarkoitetaan veroa, jota peritään rahoitusmarkkinoilla erilaisten rahoitusinstrumenttien kaupankäynnistä. Niihin lukeutuvat muun muassa osakkeet, joukkovelkakirjat, johdannaiset sekä valuutanvaihto. Yleensä kirjallisuudessa erotetaan arvopaperitransaktiovero (security transaction tax, STT) ja valuutansiirtovero (currency transaction tax, CTT). Kumpaakin näistä – yhdessä tai erikseen – voidaan kutsua finanssitransaktioveroksi.

Finanssitransaktiovero on saanut paljon julkisuutta viime aikoina. Helmikuussa 2010 350 tunnettua taloustieteilijää kirjoitti vetoituksen G20-maiden johtajille, jossa he vaativat viipymättä ns.

² Tobinille myönnettiin taloustieteen Nobel-palkinto vuonna 1981.

Rahoitusmarkkinaverojen kolme erilaista vaihtoehtoa: finanssitransaktiovero, finanssiaktiiviteettivero ja pankkivero.

"Robin Hood"-veron³ käyttöönottoa. Robin Hood -vero on transaktiovero, jolla on ajateltu kerättävän suuri määrä tuloja mm. köyhyyden ja ilmastonmuutoksen torjuntaan. Nimensä mukaisesti sen on ajateltu olevan huomattava tulojen uudelleenjakoa rikkailta (rahoitussektorilta) köyhille (vähävaraisille). Uudelleenjakoa ajatellaan toteutettavan sekä maiden sisäisesti että maiden välillä. Robin Hood -veron kannattajat esittävät finanssitransaktioveroa, joka olisi suuruudeltaan 0,05 prosenttia kauppasummasta.

Monissa G-20 maissa on tällä hetkellä käytössä jonkinlainen finanssitransaktiovero (taulukko 1). Yleisemmin transaktiovero kohdistuu osakkeisiin ja peritään kohteen arvon (ei määrän) mukaan (*ad valorem tax*). Sen suuruus vaihtelee 0,1 ja 0,5 prosentin välillä. Keskimäärin käytössä olevilla transaktioveroilla kerätään alle 0,5 prosenttia bkt:sta. Tuotot vaihtelevat luonnollisesti suhdannesyklin mukaan. Yleinen trendi transaktioveroisissa parin viime vuosikymmenen aikana on ollut alaspäin eri maiden valtioiden yrittäessä alentaa rahoituskustannuksia ja edistää kansallisten rahoitusmarkkinoidensa kilpailukykyä.

Finanssiaktiiviteettiverolla (Financial Activities tax, FAT) tarkoitetaan veroa, jossa rahoituslaitosten tuottamaa arvo lisäystä verotetaan. Veropohjana toimii

³ Lisää Robin Hood -verosta löytyy osoitteesta <http://robinhoodtax.org/>

Taulukko 1. Arvopaperitransaktioveron tuotto eräissä maissa vuosina 1990–2009 (% BKT:sta).

Maa	1990	1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Ranska	0,05	0,01	0,03	0,02	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	-	-
Saksa	0,06	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-
Hong Kong	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,10	1,32
Intia	-	-	-	-	-	-	0,02	0,07	0,12	0,19	0,10	-
Italia	0,08	0,12	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-
Japani	0,18	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-
Etelä-Korea	0,12	0,18	0,62	0,37	0,45	0,32	0,26	0,41	0,43	0,58	-	-
Etelä-Afrikka	-	-	-	0,34	0,36	0,36	0,46	0,54	0,58	0,49	0,51	-
Sveitsi	0,56	0,38	0,85	0,67	0,50	0,46	0,47	0,44	0,46	0,46	-	-
Taiwan	-	-	-	0,65	0,77	0,72	0,85	0,65	0,79	1,07	0,77	-
Yhdistyneet Kuningaskunnat	0,16	0,14	0,39	0,45	0,27	0,23	0,22	0,22	0,27	0,28	0,29	0,44

Lähde: Matheson (2011).

tässä rahoituslaitosten voitot ja palkat. IMF (2010a) on esittänyt finanssiaktiiviteettiverosta kolme erilaista ehdotusta, joissa veropohjaan mukaan luettavien erien määrä vaihtelee.

Ensimmäinen ehdotus finanssiaktiiviteettiverosta (FAT 1) olisi ikään kuin arvonlisäveron vastine rahoitusmarkkinoille. Siinä veropohjaan luettaisiin kaikki palkat ja voitot. Toisessa ehdotuksessa (FAT 2) verotettaisiin vain ”normaalin” tason ylittäviä palkkoja ja voittoja (ns. ”economic rentiä”). Kolmannen ehdotuksen (FAT 3) tavoitteena on vähentää riskinottoa verottamalla erittäin korkeita voittoja ja palkkioita. Ne olisivat korkeampia kuin vaihtoehdon 2 vastaavat. Vaihtoehdossa 3 korostuu vääristyneiden kannustimien korjaaminen. Taulukossa 2 on esitetty eri maiden verotuottoestimaatteja kullekin vaihtoehdolle.

Useat maat ovat asettaneet tai ehdottaneet veroja ja maksuja pankkisektorilla maksettaville bonuksille ja taseen erille. Saksan, Ranskan, Italia, Ruotsin, Ison-Britannian ja USA:n hallitukset sekä Euroopan komissio ovat ehdottaneet ja toimeenpanneet kyseisiä veroja rahoitussektorille. Kyseiset verot koskettavat pankkeja ja joissain tapauksissa muita rahoituslaitoksia kuten vakuu-

tä tuotot tulisi kerätä hallituksen yleiseen käyttöön.

Verotettavien rahoituslaitosten joukko voi olla kapea tai laaja. Kapeimmillaan vero voisi koskettaa vain pankkeja ja laajimmillaan kaikkia rahoituslaitoksia. Kapea joukko voisi aiheuttaa sen, että systeemiset riskipesäkkeet siirtyisivät verottamatta jätettäviin rahoituslaitoksiin. IMF (2010b) esittää, että kaikkien rahoituslaitosten tulisi olla pankkiveron piirissä.

Veropohja voisi IMF:n mukaan sisältää laajasti taseen eriä ja myös taseen ulkopuolisia eriä. Kuitenkin oma pääoma ja jotkut muut taseen vastattavien erät voitaisiin jättää

tusyhtiöitä. Jotkut ovat ehdottaneet, että verotulot tulisi kerätä erilliseen rahastoon. Toiset taas ovat sitä mieltä, et-

Taulukko 2. Eri aktiiviteettiverojen tuottoestimaatteja 5 %:n veroasteella, % BKT:sta.

Maa	FAT1		FAT2		FAT3	
	Veropohja	Tuottoestimaatti 5 %:n veroasteella	Veropohja	Tuottoestimaatti 5 %:n veroasteella	Veropohja	Tuottoestimaatti 5 %:n veroasteella
Australia	6,4	0,32	3,0	0,15	0,9	0,05
Itävalta	4,0	0,20	1,7	0,09	1,8	0,09
Belgia	4,2	0,21	1,8	0,09	1,5	0,08
Kanada	5,6	0,28	2,2	0,11	0,8	0,04
Tanska	4,0	0,20	1,8	0,09	0,7	0,04
Suomi	1,9	0,10	0,9	0,05	0,2	0,01
Ranska	3,3	0,17	0,9	0,05	0,8	0,04
Saksa	3,6	0,18	1,5	0,08	0,5	0,03
Unkari	3,6	0,18	2,0	0,10	0,9	0,05
Islanti	6,5	0,33	2,8	0,14	3,8	0,19
Irlanti	8,4	0,42	5,7	0,29	1,8	0,09
Italia	3,6	0,18	1,6	0,08	0,4	0,02
Japani	6,8	0,34	4,9	0,25	0,4	0,02
Korean tasavalta	6,4	0,32	4,2	0,21	0,5	0,03
Luxemburg	23,2	1,16	15,3	0,77	5,7	0,29
Alankomaat	4,9	0,25	2,0	0,10	0,6	0,03
Norja	2,7	0,14	1,5	0,08	0,3	0,02
Portugali	4,8	0,24	2,6	0,13	0,5	0,03
Espanja	3,5	0,18	1,7	0,09	0,9	0,05
Ruotsi	2,5	0,13	0,9	0,05	0,7	0,04
Yhdistyneet Kuningaskunnat	6,1	0,31	2,7	0,14	1,1	0,06
USA	6,6	0,33	2,8	0,14	0,7	0,04

Lähde: Keen et al. (2010).

Rahoitusmarkkinaveroja on jo käytössä tai suunnitteilla monissa maissa.

veropohjan ulkopuolelle. Laajalla pohjalla voidaan ehkä paremmin vähentää rahoituslaitosten riskisyyttä ja kerryttää verotuloja tehokkaasti. Veropohja vaihtelisi rahoituslaitosten mukaan, onhan esimerkiksi vakuutusyhtiöillä yleensä alhaisempi veropohja kuin pankeilla.

Monissa maissa on ollut ehdotuksia ja toimenpiteitä pankkiveron käyttöönottamiseksi. USA:ssa presidentti Obama teki vuoden 2010 alussa "Financial Crisis Responsibility Fee"-lakialoitteen, jolla rahoituslaitokset maksaisivat "joka pennin takaisin" "Troubled Asset Relief Program"-ohjelman⁴ kautta myönnettyistä tukisummista. Vero on tulossa voimaan (ilmeisesti) vuonna 2012, ja eri lähteissä arvioidut verotuotot vaihtelevat 30–100 miljardin dollarin välillä.

Myös Euroopassa on suunnitteilla tai toimeenpantu pankki- ja bonusveroja. Muun muassa Isossa-Britanniassa, Ranskassa ja Italiassa on rahoitussektorille asetettu uusia veroja. Verotuotot vaihtelevat sadoista miljoonista miljardeihin euroihin. Esimerkiksi Ranskassa arvioidaan kerättävän 360 miljoonaa euroa (0,02 % bkt:sta) vuodessa väliaikaisella bonusverolla ja Unkarissa 660 miljoonaa euroa pankkiverolla. Suomessa Kataisen hallitusohjelmassa on esitys pankkive-

⁴ Tässä lokakuussa 2008 pystytetyssä ns. TARP-ohjelmassa oli alun perin tarkoitus ostaa 700 miljardilla dollarilla pankeilta niiden ongelmaluottoja. Tosiasiassa rahat on käytetty moniin eri tarkoituksiin osana Yhdysvaltain talouden elvytyspyrkimyksiä. Suurin yksittäinen erä, 245 miljardia dollaria, on käytetty pankkien pääomittamiseen.

rosta, jolla arvioitaisiin kerättävän verotuloja 170 miljoonaa euroa vuodessa.

Lopuksi

Finanssitransaktioveron kannattajat esittävät yleensä, että verolla voitaisiin saavuttaa kolme tärkeää tavoitetta. Ensinnäkin sillä pystyttäisiin hillitsemään rahoitusmarkkinoiden rajuja heilahteluja ja estämään spekulatiota sekä varallisuuskuplien syntymistä. Toiseksi sillä on ajateltu kerättävän huomattava määrä uusia verotuloja, joilla voitaisiin rahoittaa kasvavia julkisia menoja sekä korvata finanssikriiseihin upotettuja miljardeja. Kolmanneksi sillä kyettäisiin vähentämään maailmanlaajuisia eriarvoisuuksia ja köyhyyttä (mm. edellä esitetty Robin Hood-vero). Esimerkki onnistuneesta finanssitransaktioveron käytöstä on Peru, joka on kerännyt 0,01 prosentin suuruisella finanssitransaktioverolla varoja koulutussektorin rahoittamiseksi ilman, että rahoitussektorin toiminta olisi siitä kärsinyt.

Finanssitransaktioveron vastustajat esittävät, että sen käyttöönotto johtaa varallisuusarvojen laskuun ja pääomakustannusten kasvuun. Veron pelätään vähentävän likviditeettiä, lisäävän varallisuushintojen volatilitteettia sekä sotkevan hinnanmuodostusta. Tästä on seurauksena laaja-alaista veron kiertoa, vääristymiä rahoitusmarkkinoille ja talouskasvun hidastumista. Esimerkiksi Ruotsissa 1984 arvopapereille asetettu transaktiovero alensi joukkovelkakirjojen transaktiovolyymiä 85 prosenttia ja futuurien 98 prosenttia.

Fuestin (2011) mielestä finanssiaktiiviteettiverojen FAT 2 ja FAT 3 ehdotukset saattaisivat olla vaikeat suunnitella ja ylläpitää. Lisäksi ehdotusten täytäntöönpano monimutkaistaisi verojärjestelmiä nykyisestä. Jos kyseiset aktiiviteettiverot otettaisiin käyttöön vain joissakin maissa, voisivat verot johtaa maiden väliseen ve-

IMF:n mukaan pankki-vero ja aktiiviteettivero olisivat parhaita vaihtoehtoja.

rokipailuun rahoitussektorilla toimivista yrityksistä. Ongelma voisi olla todellinen, vaikka vero säädettäisiin koko EU:n laajuisena. Lisäksi joissakin maissa aktiiviteettivero saattaisi olla ristiriidassa perustuslain kanssa, niin kuin taitaa olla Saksassa.

Joidenkin taloustieteilijöiden mielestä pankkiveron ongelma on se, että se ei puutu liialliseen riskien ottamiseen. Vero saattaisi ainakin jossain maissa lisätä taaseen ulkopuolisten erien käyttöä. Lisäksi pankkiveron kustannukset saatettaisiin vyöryttää kuluttajalle.

IMF suosittelee rahoituslaitosten tuloksen verottamista transaktioiden sijasta. Tällä olisi sen mielestä vähiten vääristymiä aiheuttavia seurauksia, ja se olisi tehokkain instrumentti verotulojen keräämiseen. IMF ehdottaa pankkiveroa ja/tai aktiiviteettiveroa transaktioveron sijasta.

Euroopan komissio esitti 28.9.2011 ehdotuksen Euroopan unionin 27 jäsenvaltiossa käyttöön otettavaksi finanssitransaktioveroksi. Vero perittäisiin kaikista finanssilaitosten välisistä rahoitusvälineillä suoritettavista transaktioista, joiden osapuolista ainakin yksi sijaitsee EU:ssa. Osakkeilla ja joukkovelkakirjoilla käytävästä kaupasta kannettaisiin veroa 0,1 prosenttia ja johdannaissovimuksilla käytävästä kaupasta 0,01 prosenttia. Näistä lasketaan saatavan noin 57 miljardin euron verotulot. Komission ehdotuksen mukaan vero tulisi voimaan 1.1.2014. Ranska ilmoitti 7.1.2012, että se ottaa käyttöön rahoitusmarkkinaveron jo tämän vuoden loppuun mennessä.

EU:n komissio on ehdottanut, että EU-maat säätäisivät finanssitransaktioveron voimaan vuoden 2014 alusta.

Rahoitusmarkkinoiden verottaminen jossakin muodossa on aiheellista. Rahoituslaitokset tarjoavat merkittävän verotulon lähteen maailmanlaajuisesti. Hyvin pienilläkin veroasteilla (esim. 0,01 % finanssitransaktioveron tapauksessa) pystytään keräämään huomattavia summia verotuloja. Tuotolla pystytään varautumaan tuleviin talouskriiseihin, parantamaan valtioiden vakavaraisuutta ja maksamaan kehitysapua kolmansille maille. Näin sillä voidaan myös vähentää köyhyyttä ja eriarvoisuutta maailmassa. ■

KIRJALLISUUS

- Fuest, C. (2011), The Financial Activities Tax (FAT) as a Way Forward? Brussels Tax Forum.
http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/gen_info/conferences/taxforum2011/fuest_ppt.pdf
- International Monetary Fund IMF (2010a), Financial Sector Taxation: The IMF's Report to the G-20 and Background Material.
- International Monetary Fund IMF (2010b), A Fair and Substantial Contribution by the Financial Sector.
- Keen, M. & Krelove, R. & Norregaard, J. (2010), The Financial Activities Tax, teoksessa Financial Sector Taxation: The IMF's Report to the G-20 and Background Material.
- Keynes, J.M. (1936), The General of Employment, Interest and Money, Cambridge: Cambridge University Press.
- Matheson, T. (2011), Taxing Financial Transactions: Issues and Evidence, IMF Working Paper 11/54.
- Schulmeister, S. (2009), A General Financial Transaction Tax: A Short Cut of the Pros, the Cons and a Proposal, WIFO Working Paper 344.
- Schich, S. & Kim, B. (2010), Systemic Financial Crises: How to Fund Resolution. OECD Journal: Financial Markets Trends, 2/2010, 1–34.
- Tobin, J. (1972), Janeway Lectures, Princeton University. Jälkeenpäin esitetty kirjassa The New Economics One Decade Older, Princeton: Princeton University Press.
- Tobin, J. (1978), A Proposal for International Monetary Reform, Eastern Economic Journal, 4, 153–159.
- Tobin, J. (1984), On the Efficiency of the Financial System. Fred Hirsch Memorial Lecture, New York, Lloyds Bank Review, 153, 1–15.